

Op eigentijdse wijze leren over bodem en ondergrond

De Bodembreed Academie

Op 1 september 2021 ging de Bodembreed Academie¹, een digitaal platform met praktische en inhoudelijke kennis over bodem en ondergrond voor (bodem)professionals, van start. Het platform is een initiatief van Bodembeheer Nederland, SIKB en het Kennis- en onderwijscentrum bodem en ondergrond voor het hoger onderwijs (KOBO-HO).

Door: Vincent Breij, Sonja Kooiman en Arvid de Rijck

Over de auteur:

Drs. V.J.M. Breij, ir. S. Kooiman en ir. A. de Rijck werken namens de initiatiefnemers Bodembeheer Nederland, SIKB en KOBO-HO aan de ontwikkeling van de Bodembreed Academie.
info@bodembreedacademie.nl

WAAROM EEN LEERPLATFORM OVER BODEM EN ONDERGROND?

Met de afronding van de bodemsaneringsoperatie lijkt de aandacht voor bodem en ondergrond afgenomen. Soms is er sprake geweest van verplaatsing van de aandacht naar andere werkvelen, zoals bodemenergie, of het 'bodem- en watersysteem sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen'. In de praktijk zien we echter dat ervaren bodemmenschen zijn gestopt, of andere dingen zijn gaan doen. Kennisinitiatieven zijn afgebouwd, gespecialiseerde bodemopleidingen zijn verdwenen.

Inmiddels is het bewustzijn gegroeid dat bodem en ondergrond essentieel zijn voor maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Zo zeer zelfs dat functies moeten worden gecombineerd en keuzes nodig zijn. Voor integrale en ruimtelijke gebiedsbenadering in het kader van de Omgevingswet zijn (bodem)professionals nodig met de juiste praktische en inhoudelijke kennis in hun bagage. Zo kunnen zij bijdragen aan slim beheer en duurzame benutting van de bodem en ondergrond. Het klassieke bodemkwaliteitsbeheer zal toch ook nodig blijven. Denk hierbij ook aan de recente discussies over opkomende stoffen, zoals PFAS.

De Bodembreed Academie helpt de bewustwording over de mogelijkheden van bodem en ondergrond bij de huidige maatschappelijke opgaven te vergroten. Het helpt (bodem)professionals aan de noodzakelijke kennis over bodem en ondergrond, zodat zij in hun werk de juiste afwegingen maken. Het helpt dus om het belang van bodem en ondergrond zichtbaar te maken én om het werk in de dagelijkse praktijk goed uit te voeren!

WAAROM EEN ONLINE LEERPLATFORM?

Een online leerplatform biedt moderne, efficiënte manieren van kennisoverdracht, waarbij deelnemers op een interactieve wijze leren, met gebruik van verschillende zintuigen. Eenmaal ontwikkelde kennismodules blijven er permanent beschikbaar. Ze bieden gebruikers de mogelijkheid om op zelfgekozen momenten precies datgene te leren wat nodig is (just enough, just in time). De kennis kan makkelijk worden geactualiseerd. Didactisch doordachte en aantrekkelijk vormgegeven leermodules hebben

een hoge leerefficiëntie. Overigens kunnen leermodules allerlei vormen hebben, afhankelijk van het doel. Denk hierbij aan: e-learnings, instructievideo's, animaties, infographics, webinars, colleges en presentaties.

Belangrijk: online leren is niet de oplossing voor alles! Het is vooral effectief in combinatie met andere leervormen, zoals: onderwijs, praktijkdagen, bijeenkomsten in groepen of begeleiding van een junior door een senior. Het vervangt andere leervormen dus niet, maar is een aanvulling daarop.

De Bodembreed Academie is niet commercieel

De Bodembreed Academie is niet commercieel, en wil niet concurreren met andere initiatieven. Het wil verschillende initiatieven juist bij elkaar brengen en samenwerken, waardoor kennis breder en makkelijker wordt gedeeld. Bodembreed Academie heeft geen (eigen) aanbod van gestuurde cursussen of opleidingen. Gestuurd wil zeggen: formeel, als onderdeel van een gedefinieerde opleiding. E-learnings als onderdeel van cursussen of opleidingen van derden kunnen wel via het leerplatform worden aangeboden.

STAND VAN ZAKEN

Afgelopen jaar zijn er al veel leermodules op het platform geplaatst, zoals over de bodem van Nederland, bodem in de Omgevingswet, bodem en klimaatadaptatie, het uitvoeren van milieukundig bodemonderzoek in land- en waterbodems, bodemenergie, het toepassen van grond en bagger en ook over bodemsanering. De content is ontwikkeld door of in samenwerking met tal van organisaties, zoals Bodemplus, Cumela (brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra), adviesbureaus, aannemers, gemeenten en waterschappen.

Ook lopen er veel initiatieven voor de ontwikkeling van nieuwe content, zelf en in samenwerking met anderen. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan modules over de geologie van Nederland (met TNO), Zeer Zorgwekkende Stoffen (met Expertisecentrum PFAS), inzet van DNA-technieken bij bodemonderzoek (met gespecialiseerde adviesbureaus) en duurzaam bodembeheer. Meer initiatieven zijn al gepland.

Een klankbordgroep zorgt ervoor dat de ontwikkeling vraag gestuurd is en het platform (blijvend) financieel gezond. De leden ervan vertegenwoordigen overheden, bedrijfsleven en onderwijs.

REALISTISCHE VERWACHTINGEN

De potentie van Bodembreed Academie is groot, maar het is belangrijk om reële verwachtingen te hebben. De Bodembreed Academie staat nog maar aan het begin. Het huidige leeraanbod zal de komende jaren worden uitgebreid en verbeterd. We doen dit op basis van input en vragen vanuit het netwerk en de praktijk. Het ontwikkelen van goede content kost tijd. We zullen voorlopig ook nog wel moeten blijven zoeken naar de beste aanpak en vorm bij deze ontwikkeling. Hierbij hoort ook een goede verhouding van kosten en baten voor elke doelgroep.

Een groeiend aantal gebruikers weet de Bodembreed Academie te vinden, inmiddels ruim 500. Dat is mooi, maar het potentiële gebruik is veel groter, helemaal als de Bodembreed Academie ook medewerkers in andere sectoren/vakgebieden aanspreekt. Een uitgebreider leeraanbod helpt om meer gebruikers te krijgen, maar ook de bekendheid kan nog beter. Tevreden gebruikers zijn wat dit betreft natuurlijk de beste reclame, daar doen we ons best voor!

Er is bewust gekozen voor een 'groeimodel', door gewoon met het platform te 'beginnen'. Een leerplatform leent zich bij uitstek om al doende te leren, en opgedane kennis en ervaring gelijk toe te passen ter verbetering van nieuwe initiatieven. Dit geldt niet alleen voor ons, maar ook voor kennisaanbieders en gebruikers van het platform. We merken dat, hoe verder de Bodembreed Academie zich ontwikkelt, mensen de noodzaak en aanleiding steeds beter herkennen, het concept steeds beter begrijpen, en het ook steeds meer als vanzelfsprekend ervaren. Dit helpt ook weer om nieuwe initiatieven en samenwerkingen te starten, het platform gebruiksvriendelijker en de leermodules beter te maken.

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Wij, de initiatiefnemers van dit platform - Bodembeheer Nederland, SIKB en KOBO-HO - denken dat dit platform een waardevol onderdeel kan zijn in een toekomstige kennisinfrastructuur over bodem en ondergrond, voor zowel (semi)publieke als private partijen. Als er kansen zijn om verbindingen te leggen tussen organisaties en professionals onderling, doen we dat.

De Bodembreed Academie heeft geen winstoogmerk; dat geldt ook voor de content die erop geplaatst wordt. Dat neemt niet weg dat de kosten van het platform op termijn wel moeten worden "gedekt". Voorlopig wordt content op het platform gratis aangeboden. Om de kosten te dekken zal een deel van de content in de toekomst mogelijk tegen betaling aan gebruikers worden aangeboden.

Zowel uit onze klankbordgroep als van andere samenwerkingen krijgen we veel ideeën hoe we het platform nog beter kunnen maken. We kunnen niet alles tegelijk, en richten ons daarom in eerste instantie op de basis, het leeraanbod. Dat neemt niet weg dat we op termijn ook mooie kansen zien voor andere functies. Denk hierbij aan:

- Een forum- of chatfunctie, waarmee gebruikers van het platform met elkaar in contact kunnen komen en elkaar vragen kunnen stellen;
- Een portaalfunctie die directe toegang geeft tot relevante organisaties met kennis en kunde over bodem en ondergrond;
- Een agenda met cursussen, opleidingen en bijeenkomsten.

MEEDOEN?!

De Bodembreed Academie streeft naar duurzame relaties en samenwerking met overheden, bedrijfsleven en het onderwijs. Samenwerking kan op verschillende manieren, organisaties bepalen zelf hoe zij willen samenwerken. Actieve betrokkenheid betekent meer invloed op de onderwerpkeuze (cursusaanbod), op de uitwerking van bijdragen en op de prioritering en snelheid van ontwikkeling. Dit betekent ook meer mogelijkheden om in te spelen op vragen vanuit de eigen 'subdoelgroep' en 'vraag gestuurd' leeraanbod. De twee meest voorkomende opties:

- Het actief leveren van bijdragen aan het platform, kant-en-klaar of door inbreng van kennis, tijd en/of geld. Actieve bijdragen kunnen eenmalig of structureel zijn, risicodragend of niet risicodragend.
- Deelname aan de klankbordgroep die meedenkt en adviseert.

Bodembreed Academie
LEREN OVER BODEM EN ONDERGROND

Wil je hier meer over weten? E-mail ons dan via:
info@bodembreedacademie.nl of bel ons op 0853301010.